

מסורת המדרש

וז פסקתא דרז כהנא פסקא ע"ז כל הענין. ילקוט כלל רמז מ"ו. ט ירושלמי ימות פרק מ' הלכה ג'.

חידושי הרש"ש

פ"ה א חג היה וניסוך המים היה ויותר במה היה. עמ"כ. ואנכי תמה וכי חובות צבור קרבו בבמה קטנה ע"י זבחים (ק"י א') ברש"י ד"ה רבינא ועוד שם (ק"י ב') במשנה קרבנות צבור קריבין במשכן ועי"ש (ק"י ב') ברש"י ד"ה חובות אל תקריבו (שוב) העירני בני מחמד עיני הרב מו"ה מתת' שיחיה על מש"כ ביופי מכלל סנהדרין פ"ב ושו"ת משו"ע י"ד סי' ס"ד ע"ש).

חידושי הרד"ל

ב מלמד כו' כדרך כל הארץ. זהו רמז ותפול על פניה ותשתחו ארצה לפניו (וכ"כ רמזו בזהו סדר חיי שרה (ק"א). והכתוב לא תשתחוה כו' ע"ש).

ליקוטים

ויותר במה היה. כי משחרבה שילה היו הבמות מותרות עד שנבנה בית המקדש והיה דוד מקריב בבמה והיה צריך לעשות ניסוך המים בה. ב שהוא עתיד להכירה. דאלי"כ מאי להכירני להטיבני וכיוצא מיבעיל ונבואה זו היא ע"ד ניבא ולא ידע מה ניבא שנצנצה בה רוח הקדש להזכיר מה שיהיה בה וא"ת מה בצע בנבואה זו מאחר שאין מבין בדבר י"ל דבחר הכי יתן בועז אל לבו כי מה יצא הדבר. ג הוגד לי בשדה. היינו מה שאמרו לעיל פ"ד כל הנשים שוחחות ומלקטות זו וישבת ומ"ש כל אשר עשית את חמותך הוא מה שעשתה בבית ולא פירש הכתוב מה שעשתה בשדה שאין דרך הכתוב לפרש מאי קאתי ואע"ג דכלל מקום מאי דמיייתנן מריבויא דרשינן ליה אמילתא יתירא לא קשה מאי דנקט הכא הוגד לי בבית ברישא. משום דאורחא דמילתא למימר בית והדר שדה נקט הכי ולעולם מהוגד קמא דהוא יתירא למדרש דריש שדה (יפה עוף). ד ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך "שלמה" מעם ה'. פי' דרמז לה שיעמוד ממנה שלמה המלך (כי כתיב שלמה חסר יוד). ונ"ל דהנה לעיל במדרש אפרו דרות בתו של ענלוק, ב"ב של בלק (וכן הוא בגמרא נזיר דף כ"ג ע"ב). ובמסכת סוטה (דף מ"ז ע"א) אמר ר"י אמר רב שבשכר ארבעים ושנים קרבנות שהקריב בלק, זכה שיצא ממנו שלמה דכתיב ביה אלף עולות יעלה שלמה עי"ש, לכן ברכה שיצא ממנה שלמה כיון דהוא מיוצא של בלק. יואל ס"ב בהמ"ח (המור"ל) (עין חזק).

ל' ומ"ש מים היינו תורה שנמשלה למים שאם כפשוטו לא היו מוסרים נפשם להסתכן בעבור מים שיש להשיג בכל מקום אלא לשאול הלכה אצל סנהדרין וההלכה היא בעבור השדות שכתוב שם בפסוקים הקודמים. עשאה מסכתא. כלומר הלכה סתומה בלא שמות מביאי ההלכה שהמלך פורץ לו גדר לצורך מלחמה בשדות אחרים ואע"פ שהתבואה נפסדת וזהו וינסך אותם לה' שילמדו את ההלכה בתוך שאר הלכות וכמ"ש משלי ט' מסכה יינה. חג היה וניסוך המים היה. וזהו וינסך אותם לה' בשעת ניסוך המים ומ"ש מי ישקני מים רוח"ק אמר כן. ויותר במה היה. כי חרבה שילה הותרו הבמות בימי נוב וגבעון. הלכות שבויה. פי' הלכות יפת תואר כמ"ש וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה וזה ויתאוה דוד כפשוטו שעל מים אינו שייך תאוה. בנין בית המקדש תבע. במד"ש הגי' ר"ש בר אבא ויתכן שדורש ויתאוה דוד שתאוות דוד ידוע כמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' וכמ"ש צמאה נפשי לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים. וכמ"ש אם אבוא באהל ביתי וגו' אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה' וגו'. ודוד כרה שיתין ועשה יסודות בבית המקדש. ב ותפול על פניה. וסיפיה דקרא מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני היינו שיקח אותה לאשה. ג שני פעמים הגיד. ע"פ מדה יו"ד שני הגדות. אחרי מות אישך. לכאורה משמע שהוא מיעוט אבל לא בחיי אישך א"כ אין זה שבת אלא הכוונה בהיפך שאע"פ אחרי מות אישך שבטל הדבר שהאבה תלוי בו עשתה חסד עם חמותה אף כי בעת שהיה האבה תלוי בדבר שעשתה חסד. זו איפרכיה שלך. בילקוט הגירסא שכונתך. ותעזבי וכו' מעבודת כוכבים. בילקוט הגירסא ד"א ותעזבי שהיל"ל ותעזבי ארץ מולדת ואח"כ אביך ואמך וכמ"ש ב"ר ריש פרשה ל"ט ע"ש ותבין כאן וכמ"ש ושכחי עמך ובית אביך. זו שכונתה. בילקוט הגירסא אפרכיא. לא היית. בילקוט לא היינו

עשתה מסכתא כצ"ל. [א"א]. ונסוך המים היה. שצריך בחג ולא היה יכול להביאם במהרה ממקומות המימיות שהיו אצלו ונתאוה מי שיביאם מבור בית לחם שהיה טהור [י"פ מ]. ונסוך המים היה והיתר במה היה כצ"ל.

[א"א] כי עד שלא נבנה בהמ"ק משחרב שילה היו הבמות מותרות והיה דוד מקריב בבמה והיה צריך לעשות נסוך המים בחג [י"פ מ]. אחד הורג. בפלשתים כדי שיוכלו לעבור ביניהם ללכת לכית לחם ואחד מפנה ההרונים מן הדרך כדי שלא יגע בהם השלישי שמכנים הצלוחית במים במהרה כדי שלא יטמא. הלכות שבויה נצרכה ליה. פי' מהא דתנן במתניתין וכל העם בוזים וגונתים לו והוא נוטל חלק בראש ואחז"ל מחצה למלך ובענין זה היה השאלה ופשוטו לו הסנהדרין שבכית לחם כדינא דמתני'. ומ"מ לא אבה דוד לעשות כן אלא קבעה לדורות [י"פ מ]. בנין בית המקדש תבע. פי' נתאוה לדעת דין אחד בענין בהמ"ק שהוא בנה היסודות ושאל לסנהדרין של בית לחם והם השיבוהו לקולא ולא רצה דוד אלא להחמיר. ויש רמז לזה שנא' ויסך אותם לה' דריש שקבעה הלכה ומסכתא לבנין בהמ"ק. או רמז דכתיב אשר בשער ודוד בנה השערים של בהמ"ק [י"פ מ]. ב כדרך כל הארץ. בחופה וקדושין ונפול לשון הכרה עליו כד"א וידע אדם וידע קין. ואיש לא ידעה וכן רבים [מת"כ]. ג הוגד לי בשדה. היינו מ"ש לעיל כל הנשים שוחחות ומלקטות זו וישבת ומלקטת [י"פ ע]. שאין תלמוד לומר בחיי אישך. ר"ל שאין צריך לומר בחיי אישך שמשום כבוד בעלה ואימתו ודאי עשתה עמו כ"מ שתוכל. ותעזבי אביך ואמך וארץ מולדתך. אביך זה אביך ודאי אמך אומתך וארץ מולדתך זו איפרכי שלך. דבר אחד ותעזבי

אביך כו' כצ"ל. [א"א]. לא ידעת תמוז' שלשום שאילו באת אצלנו מתמוז' ומשלשום לא היינו מקבלים אותך שעדיין לא נתחדשה הלכה עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית כצ"ל. [א"א]. ד ותהי משכורתך שלמה מעם ה' אמר ר' חסא שלמה כתיב עתיד לצאת ממנה כצ"ל. וכו' ג' הילקוט וכו' ג' המת"כ [מדר"א]. ודייק ר'

הלכה לשמן, עשאה מסכתא וקבעה הלכה לדורות, מלך פורץ לעשות לו דרך ואין ממחין בידו. בר קפרא אמר חג היה ונסוך המים היה וותר במה היה. ויבקעו השלשה. ולמה היו שלשה, אחד הורג ואחד מפנה את ההרונים ואחד מכניס הצלוחית בטהרה. ר' חוניא בשם ר' יוסף הלכות שבויה נצרכה ליה. ר' שמעון ברבי אמר בנין בית המקדש תבע.

ב. ו. י. ותפל על פניה ותשתחו ארצה וגו'. מלמד שנתנבאה שהוא עתיד להכירה כדרך כל הארץ.

ג. ו. יא. ויען בעז ויאמר לה הגד הגד לי. ולמה שתי פעמים הגד הגד לי, הגד לי בבית, הגד לי בשדה. כל אשר עשית את חמותך אחרי מות אישך. שאין תלמוד לומר בחיי אישך. ותעזבי אביך ואמך וארץ מולדתך. זו אפרכיה שלך. ותעזבי אביך ואמך מעבודת כוכבים שלך, שנאמר (ירמיה ב כז) אומרים לעץ אבי אתה ולאבן את ילדתני. וארץ מולדתך. זו שכונתה. ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשום. ששאלו תמול שלשום לא היית.

ד. ו. יב. י. ושלם ה' פעלך ותהי

מתנות כהונה

הלכות שבויה נצרכה וכו'. תבע. לנטותה. ב ארצה וגו' גס"י. כדרך כל הארץ. בחופה וקדושין ונפול לשון הכרה עליו כד"א וידע אדם וידע קין ואיש לא ידעה וכן רבים. ג ה"ג הגד הוגד למה וכו'. ה"ג שאין צריך לומר בחיי אישך. פי' שמשום כבוד בעלה ואימתו ודאי עשתה עמו כל מה שמוכל. ותעזבי אביך כו'. ע"י בילקוט הגירסא יומר נכונה. שאילו כו'. אלמלא באת להתגיר מתמול שלשום לא היינו מקבלין אותך שלא

הכונן לפי שהמוסר נפשו למוט על ד"ת אין אומרים הלכה משמו. עשאה מסכתא. כלומר מדרש נפתי עשאו עשה מהלכה זו אם המלך פורץ דרך לעצמו ודרשו ויסך לשון מסכת והכי איחא ירושלמי. ה"ג ירוש' וקבע הלכה לדורות מלך פורץ וכו'. ויותר. צומן הימר צמה והיו לריבין מים ממנו לניסוך המים שנתן ואלו השלש גבורים נקטו נקיר הממנה להניח מים טהורים לנסך על הכמה. ה"ג נמדרש שמואל וירושלמי ר' חוניא בשם ר' יוסף

מסורת המדרש

י עיין בפסיקתא דרז כהנא פסקא ט"ו. ועיין בהערות ומקוים מש"ס. ילקוט כלל רמז מר"ב.

חידושי הרש"ש

ד מעם ה' אמר ר' חמא אשר באת לחסות תחת כנפיו. פי' שלא תפרש דהכינני מכנפיו מוסב על ישראל דסמך ליה אלא על ה' דקדים ליה ולהכי סמך מאמר ר' אבין לכאן להורות דמצינו ג"כ לשון כנפים בה' כביכול כמו דמסיים פסוק בצל כנפך יחסיין (זה שמעתי מפי הרב הגאון מ"מ דסלאנים וצ"ל בעל מחבר ספר אפיקי יהודה) ודע שבמאמר ר' אבון חסר בתחילתו שיש כנפים לשחר שנאמר אשא כנפי שחר (תהלים קל"ט). ה מלמד שלא עמד לה אותו השם. ונ"ל ראייה נכונה לזה דבד"ה א' ב' כ"ג כתיב ויקח כו' את חוות יאיר מאתם את קנת ואת בנותיה. הרי שקראה בשם הקדום במקום שקראו חוות יאיר בשם החדש ע"כ מוכח שנקראו אז כן.

חידושי הרד"ך

ד שלמה מעם ה' אמר ר' יוסא כצ"ל. וחסר כאן עוד תיבות וכו' והיינו מיסריה דר' יוסא דלעיל פ"ב פ"ט דדרש יתן לך בימי

הוצאת ההספד

ענף יוסף

ד וכמה גדול כחן של גומלי חסדים שאין חסין כו'. הכוונה לפי שמלת כנה שם מושאל על החסין ובסחון. ולפי שיתחלק הבסחון על הגאולה מכמה פנים היינו אם בזכות אברהם הנקרא שחר כמ"ש מי העיר ממזרח וגו' אם מצד יצחק הנקרא כרוב כו' אם בזכות יעקב הנקרא שמש. אם בזכות הארץ כמ"ש והארץ אזכור. אם מצד כנפי החיות והשרפים שנתמעטו בעת החורבן. אבל אשרי לצדיקים שלא יחסו בכנפים הללו אלא תחת כנפיו שחוסים במה שהבטיח הקב"ה על הגאולה ודברו לא ישוב ריקם יד יוסף.

משנת דרבי אליעזר

פ"ה ד שלמה מעם ה' אמר רבי חסא שלמה כתיב שלמה עתיר לצאת ממנה כן צריך להיות. וכן הוא הגירסא בילקוט וכ"ה הגירסא של מתנות כהונה כנראה מפירושו ונשמט בדפוס שורה אחת.

ליקוטים

ה ואנכי לא אהיה כאחת שפחותיך כו'. לפי הפשט נ"ל לפרש משיב ואנכי לא אהיה

מקבלים אותך שעדיין לא נתחדשה ההלכה עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית. ד אמר ר' חסא. כאן חסר וכצ"ל א"ר חסא שלמה יהיה שכרך פי' שלמה המלך ומ"ש אשר באת דרשה אחרת היא וזה לשון הילקוט כאן

ותהי משכורתך שלמה רמז לה ששלמה יעמוד ממך. ומ"ש אשר באת לחסות דרשה אחרת היא שדורש ר' אבין. שמענו שיש כנפים לארץ. פי' שמענו מחכמים שסופרים כל הדברים שכתוב בהם כנפים אך בילקוט רות אינו גורס תיבת שמענו ונמשך תיבת שמענו מהפסוק שמביא זמרות שמענו וחושב הכנפים מלמטה למעלה. תחלה בארץ ואח"כ בשחר כמ"ש בילקוט ע"י מ"כ ואח"כ בשמש ואחר כך בכרובים כמו שיתבאר ואחר כך בחיות ואחר כך בשרפים. וכנפים לכרובים כי הכרובים פורשים כנפים. מ"א ח' ז' וא"כ מדבר מהכרובים של הארון של ביהמ"ק של שלמה. אך יותר נכונה גירסת הילקוט שגורס כנפים לכרובים וקול כנפי הכרובים והוא ביחזקאל יו"ד פסוק ה' שמדבר בכרובים של מעלה. ה לבנות לה בית. זכריה ה' פסוק י"א ובפסוק ח' שם כתוב ויאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך האפה ובפסוק יו"ד אנה המה מוליכות את האפה ותרגום יונתן האפה

משכורתך שלמה מעם ה'. אמר ר' חסא [שלמה כתיב, רמז לה שלמה יעמד ממנה]. אשר באת לחסות תחת כנפיו. אמר ר' אבון שמענו שיש כנפים לארץ שנאמר (ישעיה כד טז) מכנף הארץ זמירת שמענו, וכנפים לשמש שנאמר (מלאכי ג ב) וזרחת לך יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה, וכנפים לחיות שנאמר (יחזקאל ג יג) וקול כנפי החיות, וכנפים לכרובים שנאמר (מ"א ח ז) פי הכרובים פרשי כנפים, וכנפים לשרפים שנאמר (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים. בא וראה כמה גדול כחן של צדיקים וכמה גדול כחן של צדקה וכמה גדול כחן של גומלי חסדים, שאין חסין לא בצל שחר, ולא בצל כנפי ארץ, ולא בצל כנפי שמש, ולא בצל כנפי חיות, ולא בצל כנפי שרפים, אלא בצל מי שאמר והיה העולם, שנאמר (תהלים לו ח) מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיה יחסיון.

ה [ב, יג] ותאמר אמצא חן בעיניך אדני וגו' ואנכי לא אהיה כאחת שפחותך. אמר לה חס ושלום אין את מן האמהות אלא מן האמהות. ודכותה (במדבר לב מב) ונבחרת הלך וילפד את קנת ואת בנתיה וגו', מלמד שלא עמד לה אותו השם. ודכותה (זכריה ה יא) ויאמר אלי לבנות לה בית בארץ שוער, מלמד שאין לשקר תשובה.

ו [ב, יד] ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם. ר' יוחנן (נ"א

חסא זה משום שמה צריך לומר שלמה וכי הוא יתן שכר חסר לכך אמר ר' חסא שלמה. רמז לה שלמה יעמוד ממנה [אנ"ש]. ולהיות שבזמן שלמה היתה סיהרא בשלימותה כי הוא דור מ"ו מאברהם כמו יום מ"ו שהוא מלוי הלבנה. מה שאין כן בימי דוד שעדיין לא היתה סיהרא בשלימותה כידוע מספרים [ובש"ר פ' ט"ו] ע"כ זכר דוקא את שלמה. ועדיין לא הודיע לה בועז אשר ממנו תוליד את שלמה רק אמר סתם כאילו תזכה כל זאת מאיש אחר ישראלי או מן טוב הנולד [תולדות יוסף]. אמר ר' אבין שמענו שיש כנפים לשחר שנאמר אשא כנפי שחר וכנפים לארץ כו' כצ"ל. [א"א] וכ"ה בילקוט. וזהו שסיים המדרש וכמה גדול כחן כו' שאין חסין לא בצל שחר ולא בצל כו'. וכנפים לכרובים שנאמר כי הכרובים פורשי כנפים. וצריך להיות שנא' [יחזקאל י'] וקול כנפי הכרובים [נתיבות עולם]. וכן גרס הר"ש אלקבץ. וכ"ה בילקוט. ועי' מהר"ט פ' במדבר. כחן של צדיקים. צדיקים הם בסתם מעשים אע"פ שאינם מטפלין הרבה בצדקה וגו'. וכמה גדול כחן של צדקה. היינו המטפלין הרבה בה כענין מונבו המלך ובנימן הצדיק דפ"ק דב"ב. וכמה גדול כחן של גומלי חסדים. היינו המטפלין הרבה בהכנסת כלה והכנסת אורחים וקבורת מתים וכיוצא. והפרש צדקה מג"ח מפורש בפרק לולב וערכה שזה בממונו זה בגופו ובממונו. זה לחיים וזה לחיים ולמתים. זה לעניים וזה לעניים ולעשירים. שנאמר מה יקר חסדך כו'. זה מביא לראיה על כמה גדול כחן של צדיקים דקרא ובני אדם בצל כנפך יחסיון בצדיקים סתם מיירי שיש עליהן רוח חן וחסד כדאמרין בפ' הנזכר. אבל כמה גדול כחן של בעלי צדקה וגו"ח יליף מאשר באת לחסות תחת כנפיו. דרות היתה זוכה בצדקה וגו"ח כדאמרין לעיל כאשר עשיתם עם המתים ועמדי שעשתה עם המתים ג"ח ועם נעמי צדקה. ולא הוצרך בעל המאמר הזכירה משום דעליה דקרא קאי. ועיקר כוונת רבי אבין לומר דלחסות תחת כנפיו אינו דבר עם אשר באת כממשעו כי למה יכנה הנרות בחסות תחת כנפיו כי ענין זה יצדק בכל צדיק הבוסח בה' כאומר ובני אדם בצל כנפך יחסיון. אלא הוא דבק עם ותהי משכורתך שלמה וזה"ל ותהי משכורתך מאת ה' ממש מאחר שבאת אצלו כי מעתה תזכה לחסות תחת כנפיו ולא תחסי בכנפים כל בעלי כנפים הנזכר. ולכן הביא כאן מה שהצדיקים וגו"ח אינן חסין אלא בצל כנפי ה' [פ"ע]. ה חס ושלום אין את מן האמהות כו'. דייק זה מוכתב ויאמר לה בועז וגו'. וכתיב לה בלא מפיק קרי ביה לא. כלו לא כן הדבר כאשר דברת שאין את מן האמהות כלו מן השפחות אלא מן האימהות. ואת בנותיה. וסיפא דקרא ויקרא לה נובח וכתיב לה בלא מפיק. [שאין לשקר תשובה. דלעיל מיניה כתיב ותשאנה את האפה וגו' מתנות כהונה

לומר לא כן הדבר כאשר דברת שאין אתה מן האמהות לומר השפחות אלא מן האימהות. ה"ג אין אתה מן האמהות אלא מן האימהות. ואת בנותיה וכו' גרסי'. וסיפיה דקרא ויקרא לה נובח וכתיב לה בלא מפיק וכן לננות לה. שאין לשקר כו'. ומקרא זה מדבר במנופה וגסות רוח כדלמא צפרק זה צורר ועיין צפרש"י ורמזין סוף פ' מטות. תשובה. לומר מקומה. ו ה"ג ויאמר

נתחדשה לו הלכה של עמונית וה"ג ילקוט זהדיא. ד אמר ר' חסדא. ילקוט משמע שצריך להיות אמר רב חסא. שלמה. רמז לה שלמה יעמוד ממנה. ודייק שלמה ככתיבתו. ה"ג ילקוט שמענינו וכנפים לשחר שנאמר אשא כנפי שחר כנפים כו'. ה ה"ג בעיניך אדוני וגו'. וסיפיה דקרא ולאני לא אהיה כאחת שפחותיך וכתיב ויאמר לה בועז וגו' וכתיב לה בלא מפיק קרי ביה לא

מסורת המדרש

יא שנת ק"ג ע"כ כל הענין. ילקוט
כאן רמז תר"ג. ר"ל שרמז לה
שמלכס ילאו מהס. יב אגדס שמואל
פרשה כ"ו. יג ירושלמי פסדרין
פרק ב' הלכה ה'. קהלת רבה פ"ג
פסוק ב' סימן ג'. נחמונה אחרי
סימן א'. מדרש מהלס ממור ע"ס.
פסיקתא דרב כהנא פסקא כ"ו וע"ס
בהערות ומקוים. ילקוט קהלת רמז
תקס"ו.

חידושי הרש"ש

ו מצד הקצרים שנוצרה
ממנו המלכות. מן תיבת מצד
קדריש שנוצרה וקצרים
הוא לשון מלוכה כמש"כ
בס"ד בויק"ר פי"ח אות ו"ו
ובנשא פ"ז אות ט'. ששה
חדשים שהיה דוד בורח
מפני אבשלום. וכן איתא
בירושלמי פ"ק דר"ה. ומה
אנכי תמה על התוס' בנזיר
ד' א' ד"ה נזיר שכתוב
דאבשלום לא גלח לגמרי
בהרי נחלה בשערו וסיים
התוי"ט שהרי מעשה תלייתו
סמוך למעשה גילוחו היה
ע"כ. והנך רואה דנשתהה ו'
חדשים וגידול שערו נראה
מהכתוב (שמואל ב' י"ד
כ"ו) שהיה שלא כדרך שאר
בני האדם.

חידושי הרד"ק

שלמה ונתכוננו לדרוש זה גם כאן.
וכדאיתא בילקוט דותיה משכרתך
שלמה מרמז שיעמוד ממנה
שלמה. ו מן הלחם זו מלחמה
של מלכות. כד"א (משלי כ"ז) כי
תשב ללחום את מושל. ששה
חדשים שהיה דוד בורח כו'.
ירושלמי ריש ר"ה והוריות פ"א
ה"ב.

ליקוטים

כאחת שפחותיך. שהוא כמו לוא.
שיורה על תקוה ורצון. שר"ל
שתפוזין להיות כאחת שפחותיו.
וכבר מצאנו תיבת לא שפירשו
לוא והלואי. בשי"א (ר' י"ד) ולא
אם עורני חי. פירש"י לשון בקשה
הוא כמו ולא יתן נא לעבדך ע"כ.
ובשי"ב (י"ג כ"ו) ולא יתן נא אתנו
אמנון פי' הרד"ק ולא דרך בקשה
כמו ולא יתן (נא) לעבדך ע"כ.
ובמ"ב (ה' י"ז) ולא יתן נא לעבדך
פירש"י ולא לשון בקשה כמו
הלואי ע"כ והרד"ק פי' שאלה כמו
ולא יתן אתנו אמנון ע"כ. ובשי"ב
(י"ח י"ב) הכתיב הוא ולא וחקרי
הוא וזו ע"ש. והרד"ק בשרשו לא
הביא את ההוראה הזאת. ואולי
יש לפרש גם מוש"כ (בראשית כ"ג
י"א) לא אדוני שמעני כמו לו
וכאשר השיב לו אברהם אך אם
אתה לו שמעני (מתתיה).

מכילה דשקרא וזהו שאמר מלמד שאין לשקר תשועה.
ו שית שיטין. שאין דרכו של בועז להאריך דברים
ובפרט עם אשה אלא ע"פ רוח"ק לדרשה על העתיד. כי
הביאותני עד הלום. דוד אמר כן מי אנכי ומי ביתי כי
הביאותני עד הלום עד מעלות
המלוכה. לחמה של מלכות.
כמ"ש ויהי לחם שלמה. ילקוט
כאן. אלו היסורין. כמ"ש כחומץ
לשנים ולצמאי ישקוני חומץ.
א"ל באפך תוכיחני. וס"ד ואל
בחמתך תיסרני ודרשו ששה
חדשים נצטרע דוד. לא עלו לו
מן המנין. דורש מ"ש ש"ב ה'
ד' בן שלשים שנה דוד במלכו
ארבעים שנה מלך בחברון מלך
על יהודה שבע שנים וששה
חדשים ובירושלים מלך שלשים
ושלש שנה על כל ישראל
ויהודה והרי הם ארבעים וששה
חדשים ואין אמר ארבעים שנה
והכריע שאותו ששה חדשים
של מרידת אבשלום לא עלו
לדוד בשנות מלכותו. מתכפר
לו בשעירה. כהדיוט כמ"ש ויהי
דוד בא עד הראש אשר
ישתחוה שם לאלהים וכמ"ש
חז"ל על זה ודו"ק.

ותאכל ותשבע ותתר. אוכל בעולם הזה ואוכל לימות
המשכן ואוכל לעתיד לבא. דבר אחר, גשי הלם. מדבר
בשלמה. גשי הלם. קרובי למלכות. ואכלת מן הלחם. זו
לחמה של מלכות, שנאמר (מ"א ה ב) ויהי לחם שלמה ליום
אחד ששים כר קמח ושלישים כר סלת. וטבלת פתך
בחמץ. זה לכלוף מעשים. ותשב מצד הקצרים. שנוצרה לו מלכותו לשענה, דאמר ר'
יוחאי בר חנינא "מלאך ירד בדמות שלמה וישב לו על פסאו, והיה מחזר שלמה על
פתחי ישראל ואומר (קהלת א יב) אני קהלת (בן דוד) הייתי מלך על ישראל בירושלים,
מה היתה אחת מהן עושה, היתה נותנת לפניו קערה של גרישין ומפה אותו בקנה
על ראשו ואומרת לו ולא שלמה יושב על פסאו ואתה אומר אני שלמה מלך
ישראל. ויצפט לה קלי. שחזרה לו מלכותו. ותאכל ותשבע ותתר. אוכל בעולם הזה
אוכל לימות המשכן אוכל בעולם הבא. דבר אחר, גשי הלם. מדבר בחזקיהו. גשי
הלם. קרובי למלכות. ואכלת מן הלחם. זו לחמה של מלכות. וטבלת פתך בחמץ. אלו
היסורין, שנאמר (ישעיה לח כא) ויאמר ישעיהו ישאו דבלת תאנים. ותשב מצד הקצרים.
שנוצרה לו מלכותו לשענה, כמה דתימא (שם לו ג) ויאמר חזקיהו יום צרה ותוכחה.
ויצפט לה קלי. שחזרה לו מלכותו, שנאמר (דה"ב לב כג) וינשא לעיני כל הגוים מאחרי
כן. ותאכל ותשבע ותתר. אוכל בעולם הזה אוכל לימות המשכן אוכל לעולם הבא.
דבר אחר, גשי הלם. מדבר במנשה. גשי הלם. קרובי למלכות. ואכלת מן הלחם. זו
לחמה של מלכות. וטבלת פתך בחמץ. שלכלך מעשיו בחמץ ממצעים רעים. ותשב
מצד הקצרים. שנוצרה לו מלכותו לשענה, דכתיב (דה"ב לג י"א) וידבר ה' אל מנשה ואל
עמו ולא הקשיבו ויבא ה' עליהם את שרי הצבא אשר למלך אשור וילכדו את מנשה

מתנות כהונה

וקרנ מלך אטו בשעירה אלא בשעיר זכר כחמוז כפרשת ויקרא. הכי
גרסינן בשלמה קרובי למלכות ואכלת. ה"ג נותנת לפניו
קערה. וכן הוא בילקוט קהלת כפסוק לשחוק אמרתי וסם הגיטסא
יותר נכונה. ה"ג לימות המשיח אוכל בעוה"ב. מעשיו

ותרגמו מכילתא דשיקרא. וקאמר בתריה לבנות לה בלא
מפיק הא. לומר שאין קיום ותשועה לשקר נרבינו בחי"ן.
ועי' רמב"ן סוף פ' ממות שלא עמד לה אותו השם.
ומהאי טעמא נמי לא כתיב גביה עד היום הזה כדכתיב
ביאיר ויקרא אותם על שמו
חות יאיר עד היום הזה. כי זה
השם לא עמד (הר"ש אלקבץ).
ו שית שטין. ששה שימות
ודרשות היה דורש על גשי
הלום. זו לחמה של מלכות.
דייק זה מדכתיב הלחם בה"א
הידיעה ולא אמר ואכלת לחם.
אלא רמז לה על הלחם האמור
במקום אחר אצל מלכים כד"א
ויהי לחם שלמה. כלשאר
מלכא עבד לחם רב. אלו
היסורין. שהיה בעל יסורים כל
ימיו. שנוצרה. לשון הצד ציד
או לשון צדדים. לא עלו מן
המנין. של שנות מלכותו. שהיה
מתכפר לו בשעירה כהדיוט.
וקרבן מלך אינו בשעירה אלא
בשעיר. וזכר ככתוב בספר ויקרא.
אוכל בעולם הזה ותשבע
לימות המשיח ותותר לעתיד
לבא כך צ"ל. ובניא ותותר
לעולם הבא [א"א]. זה לכלוף
מעשים. שנשא בת פרעה
וכהנה. אוכל בעולם הזה
ותשבע לימות המשיח ותותר
לעולם הבא כצ"ל. וא"א. וכן
צ"ל בחזקיה ובמנשה לקמן.

לה בועז לעת האוכל. שית שטין. ששה שטות ודרשות היה
דורש על גשי הלום. זו לחמה וכו'. מדאמר שולמן מלכס.
שנוצרה. לשון הצד צד או לשון נדדים. מן המנין. של שנות
מלכותו. ה"ג בילקוט שמואל מתכפר לו בשעירה כהדיוט. פי'